

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forskningsrådet

Notat og kopi på høringsinnspill

Dato: 24.08.2023

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr - overordnet

Samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr har som mål at alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr skal komme fra bærekraftige kilder og bidra til å redusere klimagassutslippene i matsystemene. Oppdraget skal føre til at nye innovasjoner og teknologiske løsninger blir tatt i bruk og at vi når de målene som Norge har satt for klima, miljø, matproduksjon, sysselsetting og verdiskaping.

Høsten 2023 arrangerer Forskningsrådet seks innspillmøter om det kommende samfunnsoppdraget på bærekraftig fôr. På møtene ønsket NFR innspill på utfordringer med dagens situasjon, forslag til løsninger og innspill på mål i et utkast til målstruktur.

NIBIOs innspill, slik det ble holdt på innspillmøtet i Ås 24. august 2023 av Per Stålnacke, levert på nettsiden for høringsinnspillene, fremgår under.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO

NIBIO

Forskningsrådet

Levering av innspill fra innspillsmøter om samfunnsoppdraget på bærekraftig fôr

Uttalelse - NIBIO

Status	Innsendt til Norges forskningsråd Innsendt og bekreftet av instansen via: per.stalnacke@nibio.no
Innsendt av	Per Stålnacke
Innsenders e-post:	per.stalnacke@nibio.no
Innsendt dato	28.08.2023
Navn på forskningsinstitutt:	NIBIO Forskningsinstitutt (Offentlig)
Stilling	Forskningsdirektør

✓ Jeg bekrefter at uttalelsen er på vegne av hele forskningsinstituttet

NIBIO

Levering av innspill fra innspillsmøter om samfunnsoppdraget på bærekraftig fôr

Avsender: Norges forskningsråd

0.1. Innledning

Takk for at du ga innspill på et av de seks innspillsmøtene for samfunnsoppdraget på bærekraftig fôr.

Vi vil gjerne at du legger inn innspillet du ga i møtet her.

Vi ønsker at du i størst mulig grad gjengir innspillet slik du ga det muntlig. Du hadde 3 minutter til rådighet. Normalt sett blir det totalt sett mellom 300 og 500 ord. Det er innspill i den størrelsesorden vi vil ta med i den videre behandlingen. Vi har dessverre ikke mulighet for å behandle mye lengre innspill.

Du kan lese mer om samfunnsoppdraget og prosessen her: [Berekraftig fôr \(forskingsradet.no\)](https://forskingsradet.no)

1. Om skjema

- Det er mulig å videresende skjemaet og gi både lese- og skrive-tilgang til andre.
- For å sende inn det endelige innspillet må du huske å trykke "lagre" og "send inn". Du vil motta en kvittering med svarene du har sendt inn.
- Innsenderne vil motta bekreftelses-e-poster etter innsending. Dersom de ikke bekrefter får de to purringer; den første en uke etter innsending og den andre 12 timer før fristen utløper.

2. Med ditt samtykke

Ved å sende innspillene, samtykker du, din bedrift eller organisasjon til at vi kan behandle og samle innspillene for spesifikke formål som for eksempel i rapporter og for publisering på nettsiden samt arkivering.

Vi ber om dine kontaktopplysninger (navn, e-post og ev. institusjon). Vårt behandlingsgrunnlag er GDPR art. 6 (1) (e). Høringsinnspillene regnes som saksdokumenter og vil bli arkivert. [Les vår personvernerklæring for mer informasjon om hvordan vi behandler dine personopplysninger.](#)

3. Kontaktpersoner

Trond Einar Pedersen tep@forskingsradet.no og Mette Mila mlm@forskingsradet.no

NIBIO

🔍 **Velg hvilket innspillsmøte(r) deltok du i:**

Innspillsmøte for samfunnsoppdrag bærekraftig fôr i Ås - 24. aug 2023

🔍 **Legg inn innspillet ditt her (mellom 300 - 500 ord):**

Innlegg fra NIBIO

Først noen avklaringer. **Hva legger vi i bærekraft?** Brundtlandrapportens definisjon fra 1987 står seg fortsatt godt, og betyr i praksis at en bærekraftig utvikling er samfunnsøkonomisk lønnsom; økonomisk bærekraft, har brede fordeler for samfunnet; sosial bærekraft, og at den har en positiv eller nøytral virkning på miljøet; miljømessig bærekraft. Begrepet er dessverre blant de mest misbrukte i vår tid, og det er god grunn til å understreke at et produkt ikke kan være bærekraftig, men at produksjonsprosessen kan. Dessuten er tidsdimensjonen viktig, noe må vedvare for at det er bærekraftig – et øyeblikksbilde sier ingen ting om bærekraft.

Fokus nå er altså bærekraftig fôr. Prosessen fram til et fôringsklart produkt, er bare en del av vegen fram til det vi må anse som vårt primære mål; nemlig mat egnet for humankonsum. Bærekraftsanalyser krever en bred og helhetlig tilnærming, og med den tilsynelatende partielle tilnærmingen som dette samfunnsoppdraget har fått, så risikerer en å utelate aspekter som kan ha stor betydning for hvor bærekraftig *matproduksjonen* blir til slutt. Vi vil derfor oppfordre til at en i utformingen av virkemidler åpner for nødvendige analyser som tar for seg en større del av verdikjedene - fra råstoff og helt fram til mat, og som kan besvare sentrale spørsmål som:

- Hvordan utnytter vi de norske bioressursene/fôrråvarene best mulig?
- Produksjonsambisjonene i blå og grønn sektor samlet sett innebærer sannsynligvis et vesentlig importbehov av fôrråvarer. Hvordan skal dette løses på en mest mulig bærekraftig måte?
- Hvor i prosessene fra råstoff til konsumerbare matprodukter ligger de største bærekraftsutfordringene, og hvordan håndtere disse for å oppnå forbedringer på en effektiv måte?

Avslutningsvis vil jeg løfte opp en konkret utfordring som gjelder både grønn og blå sektor; nemlig avhengigheten til import av proteinrike kraftfôrråvarer, spesielt soya. Vi

NIBIO

importerer nå nærmere 600 tusen tonn årlig, hvorav 72% går til fiskefôr og 28% til husdyrfôr. Denne importen er lite bærekraftig. Dels fordi vår import forbruker ressurser som fattigere land vil kunne trenge mer. Dels fordi vi nå er i ei tid med stor og tendens til økende geopolitisk ustabilitet, der stor importavhengighet faktisk svekker vår matsikkerhet.

Vi har mange løsningsforslag her, og alle krever mer og langsiktig ressursbruk og innsats for å kunne operasjonaliseres fullt ut. Helt overordnet er en del av løsningen å produsere mer protein selv uten å skape miljøproblemer og store samfunnsmessige kostnader og utfordringer. Dette kan vi f.eks. oppnå ved å:

- Øke produksjoenn av proteinvekster og fôrkorn der det er mulig, der en samtidig gjør produksjonssystemet enda mer bærekraftig; riktigere gjødsling, bedre plantevern, forbedrede sorter – altså fortsatt forbedring av agronomien
- Gjøre det mulig å bruke arealer i marginale strøk som nå står i fare for å gå ut av drift – bedre lønnsomheten og hindre forvitring av infrastruktur for bonden
- Bedre resirkuleringen av næringsstoff i verdikjedene gjennom å utnytte sidestrømmer fra slakteri, f.eks. kjøttbeinmel, akvakultur, f.eks. død fisk, og fiskeri – ikke kaste alt annet enn fileten
- Utvikle alternative produksjonsmetoder basert på bioraffinering av ulike råvarekilder
- Ekstraksjon fra gras og kløver, som kanskje den viktigste landbaserte proteinkilden
- Ekstraksjon fra ulike marine organismer, som plankton, makroalger, mm.
- Dyrke fram proteinrike organismer som insekter, mikroalger, makroalger, mm.

Med hilsen

Dokumentet er elektronisk godkjent